

STORTINGETS BEHANDLING AV STATSBUDSJETTET 2020

Pr. 06.12.19

Stortinget behandlet 27. november finanskomiteens innstilling til nasjonalbudsjettet og statsbudsjettet 2020 (Innst 2 S (2019-2020)) og vedtok de overordnede budsjetttrammene.

Familie- og kulturkomiteen avga 3. desember sin innstilling til kulturbudsjettet 2020 (Innst 14 S (2019-2020)) som behandles i Stortinget 10. desember.

Etter budsjettenigheten i Stortinget mellom regjeringspartiene er det en svak økning i rammen for kulturbudsjettet på 900 000 kroner (Rammeområde 3) i forhold til regjeringens forslag (jf. Stortingets vedtak 27. november og Innst. 2 S (2019-2020)).

Tilskuddet til Kilden Teater og Konserthus/Kilden dialog økes med 1,5 mill. kroner utover regjeringens forslag i Prop 1. S (2019-2020). Dette innebærer en videreføring av tilskuddet i inneværende år for å videreutvikle Kilden Dialog, under «tiltak på kulturområdet som skal stimulere til mangfold, integrering og arbeid mot fattigdom», som ble tatt ut av rammetilskuddet i regjeringens budsjettforslag.

Oppsummering

Nedenfor har vi oppsummert *mindretallsmerknader* om større saker slik som regionreformen og ABE-reformen, samt andre spørsmål som særlig berører musikk- og scenekunstinstitusjonene.

I tillegg har vi trukket frem noen mindretallsmerknader som er interessante for musikk- og scenekunstinstitusjonene. Vi viser særlig til merknader om regionreformen og ABE-reformen som samsvarer godt med NTOs uttalelse til statsbudsjettet for 2020. Likeså er etterlysningen av en gjennomgang av Kulturtankens rolle og mandat, merknaden om næringspolitikk over kulturbudsjettet, samt bekymringen over at ordningen med tilskudd til mangfoldsatsing ikke er en utlyst og søkbar ordning helt i tråd med NTOs uttalelse.

Utover enkelte byggesaker som NTO selv har omtalt i uttalelsen, har vi ikke tatt med merknader eller mindretallsforslag om økninger til enkeltmedlemmer.

REGIONREFORMEN

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener kultur utvikler identitet, kreativitet og demokrati og styrker fellesskap. Historisk har man brukt kulturpolitikk aktivt i nasjonsbyggingen og disse medlemmer mener det trengs en kunst- og kulturpolitikk som bygger og utvikler hele landet.

For å sikre et bredt kulturliv i hele landet mener disse medlemmer det er viktig at staten styrker sitt ansvar for å opprettholde og videreutvikle en nasjonal infrastruktur av selvstendige autonome, profesjonelle kulturinstitusjoner over hele landet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at den pågående regionreformen har stor betydning for kulturlivet, og viser til merknader i forbindelse med Kulturmeldingen Meld. St. 8 (2018–2019). I stedet for å stykke opp eksisterende, velfungerende ordninger, ønsker disse medlemmer å bygge opp nye lokale og regionale tiltak.

Disse medlemmer (AP, SP, SV) mener ideen om å bygge opp regionale kulturfond som supplement til den nasjonale kultursatsingen er en god løsning, da dette vil bidra til å styrke kultursatsingen i hele landet, i tillegg til å styrke samspillet på tvers av frivilligheten og det profesjonelle kulturliv.

...

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at selv om kulturen skjer og virker lokalt, er det fortsatt et nasjonalt ansvar å sikre gode tilbud i hele landet. Staten har et særegent ansvar for å sikre helheten i kulturtilbudet og bidra til en profesjonell behandling av kunstnere, kulturarbeidere, organisasjoner og institusjoner.

ABE-REFORMEN

Finanskomiteen

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at regjeringen siden 2015 har gjennomført den såkalte avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen gjennom kutt i budsjetttrammene. Disse har variert i størrelse fra 0,5 til 0,8 prosent, og har gitt flate kutt i det statlige velferdstilbudet. Regjeringen har tross gjentatte oppfordringer avvist å gjennomføre noen vurdering av effektene.

Disse medlemmer har ingen tro på at velferdsoppgaver som krever medmenneskelig oppfølging og vurderinger, kan gjøres raskere med svakere bemanning.

Disse medlemmer viser til at regjeringen selv skriver i statsbudsjettet at ABE-reformen er forventet å gi en årlig innsparing på 1,7 mrd. kroner. På seks år tilsvarer det 10,2 mrd. kroner med redusert handlingsrom i offentlig velferd uten dokumentert effekt på kvalitet og tilbud.

Det er ikke mulig å kompensere for alle disse kuttene i ett alternativt budsjett, men disse medlemmer har i sitt alternative budsjettforslag gjennomgående hatt høyere bevilgninger på de viktigste velferdsområdene som har mer enn dekket opp de flate budsjettkuttene regjeringen har gjennomført.

Disse medlemmer mener effektivitet sikres bedre gjennom langsiktige planer, tydelige prioriteringer, god grunnbemanning, samt tid og tillit til de ansatte om å gjennomføre oppgavene til det beste for folk som bruker tjenestene. Den såkalte ABE-reformen har ikke disse medlemmers støtte.

Kulturkomiteen

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen de siste seks årene har svekket økonomien i kulturlivet gjennom overføring av ABE-kuttene til kulturbudsjettet. Ostehøvelkuttene har særlig rammet de nasjonale institusjonene, som er en viktig del av den nasjonale kulturelle infrastrukturen for fri ytring.

UFORUTSIGBAR PROSJEKTFINANSIERING UTEN UTLYSNING

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at flere kulturinstitusjoner, som for eksempel Kilden i Kristiansand og Hålogaland teater ikke har fått videreført midler til deres arbeid med mangfold, integrering og bekjempelse av fattigdom i regjeringens forslag til budsjett. For å lykkes med denne typen arbeid er langsiktighet og tålmodighet nødvendig, da er det uheldig når ordningen er uforutsigbar og kortvarig. Disse medlemmer viser til innspill fra NITO [sic!] som viser til at ordningen med tilskudd til mangfoldsatsing ikke er en utlyst og søkbar ordning, og at det da ikke er sikkert at de beste prosjektene når fram til departementet. Disse medlemmer deler denne bekymringen.

KULTURTANKEN

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti registrerer at Kulturtanken vokser som etat og at deres mandat i budsjettfremlegget for 2020 foreslås utvidet fra å ivareta det nasjonale ansvaret for DKS til at etaten også skal «bidra i arbeidet med barne- og ungdomskultur og til å bedre mulighetene for barn og unges deltakelse». Disse medlemmer setter spørsmålsteget ved at Kulturtankens mandat utvides før fremleggelsen av barne- og ungdomskulturmeldingen forventer at det tas en gjennomgang av Kulturtankens rolle og mandat i forbindelse med den varslede meldingen.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett har foreslått å redusere tilskuddet til Kulturtanken med 15 mill. kroner. Dette må sees i sammenheng med forslaget om å opprette et nytt tiltak, Musikkbruket, som skal bistå i å lage gode produksjoner i hele landet og som foreslås lagt under kap 328 post 78 med 15 mill. kroner.

UDS KULTURSATSING

Disse medlemmer (AP, SP, SV) viser til at det norske kunst- og kulturlivet får stadig mer oppmerksomhet internasjonalt. Den viktigste ordningen for å bidra til internasjonalisering av kunst- og kulturlivet er underlagt Utenriksdepartementet, kap. 115 post 70.

Disse medlemmer registrerer at det i Kulturmeldingen ble skrevet om viktigheten av å legge til rette for økt eksport, både for å generere inntekter tilbake og fordi dette bidrar til flere publikummere. Disse medlemmer viser videre til at et av tiltakene som der ble foreslått var å utarbeide en internasjonal strategi for kulturpolitikken, sammen med Utenriksdepartementet, der målet er å utnytte ressurser og kompetanse på best mulig måte. Disse medlemmer registrerer samtidig at regjeringen i sitt budsjettforslag vil redusere ordningen med over 10 mill. kroner, fra 58,8 mill. kroner til 48,5 mill. kroner.

Disse medlemmer mener alvor med satsningen på kunst og kultur. Dette innebærer også en styrking av kunst- og kulturlivets internasjonale arbeid.

AP: +30 mill. kroner

SP, SV: +10 mill. kroner

GAVEFORSTERKNINGSORDNINGEN

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen fra og med 2019 overførte gaveforsterkningsordningen til spilleoverskuddet fra Norsk Tipping AS. Disse medlemmer viser til regjeringens svar på spørsmål nr. 57 fra finanskomiteen som bekrefter at ordningen bidrar til en betydelig skjevfordeling i landet og der det samlede tilskuddet har store geografiske variasjoner. Eksempelvis har Finnmark mottatt totalt 503 000 kroner mens tilskudd til Oslo totalt har vært på over 105 mill. kroner i samme periode.

Dette styrker begrunnelsen for at ordningen fungerer dårlig og disse medlemmer foreslår derfor å avvikle gaveforsterkningsordningen.

NÆRINGSPOLITIKK OVER KULTURBUDSJETTET

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett har foreslått å redusere tilskuddet til Innovasjon Norge. Dette må sees i sammenheng med forslaget om å øke tilskuddet til Norsk kulturfond. Dette medlem mener at tilskuddet til Innovasjon Norge i liten grad svarer ut kulturpolitiske målsetninger. Rene næringsfremmende tilskudd bør gis over næringsdepartementets budsjetter.

BYGGESAKER

Rogaland Teater/Akropolis

Komiteen er positivt innstilt til «Akropolis-visjonen» i Stavanger, samlokaliseringen av Rogaland Teater og Museum Stavanger (MUST), som omtalt i Stavanger kommunes kommunedelplan for kunst og kultur 2018–2025. Byggene er av stor kulturhistorisk betydning og ble tegnet av arkitekt? Hartvig Sverdrup Eckhoff? i årene 1883–1897. Visjonen tar opp i seg den kraften og betydningen de kulturhistoriske bygningene representerer, og gir rom til moderne teaterproduksjon og nødvendige nye utstillingsflater for Museum Stavanger. Det anerkjente arkitektfirmaet Helen & Hard utførte våren 2019 en mulighetsstudie som viste at det er mulig å få til nyskapende samarbeid mellom museum og teater på eksisterende tomt.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Arbeiderpartiet, viser til at både Rogaland Teater og Museum Stavanger har prekære behov for sin bygningsmasse, som må løses gjennom en videre utredning av mulighetene i Akropolis-visjonen.

Videre må mulighetsstudien konkretiseres og arkitektkonkurranse utlyses. Visjonen skal realiseres i tett samarbeid med MUST og Rogaland Teater.

AP, SP: +2 mill. kroner

SV: + 10 mill. kroner

Nordland Teater/Black box for ungdomsteatret

SV: 2 mill. kroner til bygging av black box for ungdomsgruppe ved Nordland Teater.

Det Samiske Nasjonalteatret Beaivvás

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil påpeke at Det Samiske Nasjonalteatret Beaivvás i over 30 år har holdt til i det som allerede fra starten av ble betegnet som midlertidige lokaler i Kautokeino. Disse medlemmer mener lokalene ikke er egnet til å drifte et moderne teater og arbeidsmiljøstandard er uakseptabel. Sametinget har også gjentatte ganger trukket frem nye lokaler for Beaivvás som et høyt prioritert prosjekt. Disse medlemmer mener det er positivt at regjeringen endelig er kommet på banen og at det nå er utredet et alternativ med samlokalisering av teatret og Samisk videregående- og reindriftsskole i Kautokeino. Disse medlemmer understreker derfor viktigheten av å sikre god fremdrift og nødvendige vedtak etter at avklaringsfasen er avsluttet, og at dette gjøres i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett for 2020.

INSENTIVORDNING NY NORSK DRAMATIKK

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti ønsker å legge til rette for mer produksjon av ny norsk scenetekst på teatrene og mener at ny dramatikk er viktig i en nasjon med lange og viktige teksttradisjoner. Disse medlemmer mener det er viktig at teaterprodusentene ikke bare setter opp utenlandsk og klassiker-dramatikk, men også spiller tekster som speiler vårt samfunn, formidlet av nålevende dramatikere i Norge.

FORSLAG FRA MINDRETALL – SCENEKUNSTSTRATEGI OG ETABLERTE KOMPANIER

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Stortinget ber regjeringen i forbindelse med scenekunststrategien utrede og fremme en søknadsbasert pott for drift og langsiktig støtte til de etablerte scenekunstkompaniene under Norsk kulturråd, utenfor kulturfondet.